

ÅSE BRANDT, CHARLOTTE LÖFQVIST, INGA JÓNSDOTTIR,
ANNA-LIISA SALMINEN, TERJE SUND, SUSANNE IWARSSON

NOMO 1.0

Liikkumisapuvälineiden vaikuttavuusmittari

Käsikirja

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

postimyynti: Stakes / Asiakaspalvelut PL 220, 00531 Helsinki
puhelin: (09) 3967 2190, (09) 3967 2308 (automaatti)
faksi: (09) 3967 2450 • Internet: www.stakes.fi

TYÖPAPEREITA

TYÖPAPEREITA 31/2008

Åse Brandt, Charlotte Löfqvist, Inga Jónsdóttir,
Anna-Liisa Salminen, Terje Sund, Susanne Iwarsson

NOMO 1.0

Liikkumisapuvälineiden vaikuttavuusmittari

Käsikirja

The Nordic mobility-related participation outcome
evaluation of assistive device interventions (NOMO)

Sosiaali- ja terveysalan
tutkimus- ja kehittämiskeskus

Helsinki 2008

Åse Brandt, Charlotte Löfqvist, Inga Jónsdóttir, Anna-Liisa Salminen,
Terje Sund, Susanne Iwarsson
NOMO 1.0
Liikkumisapuvälineiden vaikuttavuusmittari
Käsikirja
Stakes, Työpapereita 31/2008. Helsinki 2008.
54 sivua, hinta 15 €

© Kirjoittajat ja Stakes

Käännös tanskan kielestä suomen kielelle: Tuula Hurnasti
Taitto: Raili Silius

ISBN 978-951-33-2223-6 (nid.)
ISSN 1795-8091 (nid.)
ISBN 978-951-33-2224-3 (PDF)
ISSN 1795-8105 (PDF)

Stakes, Helsinki 2008

Valopaino Oy
Helsinki 2008

Esipuhe

Liikkumisapuvälineiden vaikuttavuusmittari NOMO 1.0:n edellinen versio, NAME 1.0, on ollut käytössä noin kolme vuotta, ja se on herättänyt paljon kiinnostusta. Apuvälineiden käyttöä arvioivia mittareita on olemassa vähän, ja vielä vähemmän on sellaisia mittareita, jotka mittaavat NOMOn tavoin apuvälineiden käytön vaikuttavuutta niiden käyttäjien arkielämään sekä heidän yhteiskuntaan osallistumiseensa. Samanaikaisesti tarvitaan yhä enemmän arviointia ja tutkittuun tietoon perustuvia toimenpiteitä, jotka molemmat edellyttävät luotettavia ja päteviä tutkimus- ja arviointimittareita.

NOMO 1.0 -mittarin sisältövaliditeetti on todettu tutkimuksessa tyydyttäväksi. Tämä käsillä oleva uusittu painos, NOMO 1.0, on osoittautunut varmaksi eri testikertojen välisessä toistettavuudessa ja sen sisäinen konsistenssi eli yhteneväisyys on hyvä. Mittaria testataan ja kehitetään silti edelleen, ja tuloksista kerrotaan muun muassa viiden pohjoismaisen apuvälineinstituutin kotisivuilla.

NOMOa kehitetään ja testataan pohjoismaisena yhteistyönä, johon osallistuvat kaikki viisi maata: Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska. Tästä yhteistyöstä on suuri etu, sillä testauksiin on näin saatu riittävän suuri aineisto ja nyt on olemassa viidellä kielellä ja viiteen kulttuuriin soveltuvana yhteispohjoismainen mittari. NOMO 1.0 -mittaria voidaan siten käyttää apuvälinejärjestelmien vertailussa ja yhteispohjoismaisissa hankkeissa ynnä muussa sellaisessa.

NOMO 1.0 -mittarin käyttö ei edellytä erityistä ennakkokoulutusta, mutta sitä käyttävän haastattelijan täytyy perehtyä tähän käsikirjaan hyvin. Hänen täytyy olla myös tottunut tekemään haastatteluja joko terveydenhuollossa tai ammattimaisena haastattelijana.

NOMO-mittarin käyttö on maksutonta, eikä siitä saa tehdä myyntituotetta. Kun NOMO 1.0 -mittaria käytetään, se on mainittava lähteenä tulosten julkaisemisen yhteydessä. Toivomme, että NOMOsta tulee hyödyllinen työväline, ja otamme mielellämme vastaan tietoa siitä saaduista käyttökokemuksista (ks. s. 22).

NOMOn kehitystyötä ja tehtyjä testauksia ovat tukeneet useat tahot (ks. s. 21), eikä NOMOa olisi olemassa ilman tätä tukea. Kiitämme saamastamme tuesta.

Toivomme, että tämä NOMO-käsikirjan suomenkielinen versio rohkaisee käyttämään mittaria myös Suomessa.

NOMO-projektiryhmän puolesta

Åse Brandt ja Susanne Iwarsson
Projektinjohtajat

Anna-Liisa Salminen
Stakes

Sisällys

Esipuhe	3
Johdanto	7
NOMO 1.0 -mittarin esittely	8
Tarkoitus	8
Sisältö	8
Kohderyhmä	8
Määritelmät ja rajoitukset	9
Liikkuminen	9
Liikkumista edellyttävä osallistuminen	9
Liikkumisapuvälineet	9
Milloin NOMOa ei pidä käyttää	10
Teoreettinen perusta	10
Tiedonkeruun ja analysoinnin ohjeet	11
Suunnittelu	11
Etiikka	11
Kuka tekee haastattelut?	12
Milloin haastattelut tehdään?	12
Missä haastattelut tehdään?	13
Haastattelujen tekeminen	13
Yksittäisiä kysymyksiä koskevia huomioita	14
Etusivu	14
A-osa	14
B-osa	14
Aineiston käsitteleminen	15
Aineiston syöttäminen	15
Tulosten analysointi	15
Mittarin kehittäminen ja testaaminen	16
Mittarin kehittäminen ja sisältövaliditeetin testaaminen	16
Vaihe I: Suunnitteluvaihe	17
Vaihe II: NOMOn luominen	17
Vaihe III: Pilottitestit	18
Tulokset: NOMO 1.0	18
Reliabiliteettitestaus: testi-uusintatesti ja sisältövaliditeetti	19
Mittarin rajoitukset ja lisätestausten ja kehittämisen tarve	21
Taloudellinen tuki	21
Lisätietojen antaminen ja kommenttien vastaanottaminen	22
Kirjallisuutta	23
Konferenssiesitykset	23
Lomakkeet	
Lähtötilanteen haastattelu	24
Seurantahaastattelu	37
Vastausvaihtoehdot	51

Johdanto

Tässä luvussa kuvataan lyhyesti Liikkumisapuvälineiden vaikuttavuusmittari NOMO. Seuraavissa luvuissa kuvataan mittarin tarkoitus, teoreettinen perusta, käyttö ja kehittäminen. Käsikirjan lopussa on luettelo NOMO-mittarin kansallisista yhteyshenkilöistä.

NOMOa käytetään liikkumisapuvälineiden vaikuttavuuden arviointiin. Sillä arvioidaan apuvälineiden vaikuttavuutta 1) *liikkumisessa* ja 2) niin kutsutussa *liikkumista edellyttävässä osallistumisessa*, kuten päivittäisten toimintojen tekemisessä ja yhteiskunnan elämään osallistumisessa. NOMOn kohderyhmänä ovat aikuiset henkilöt.

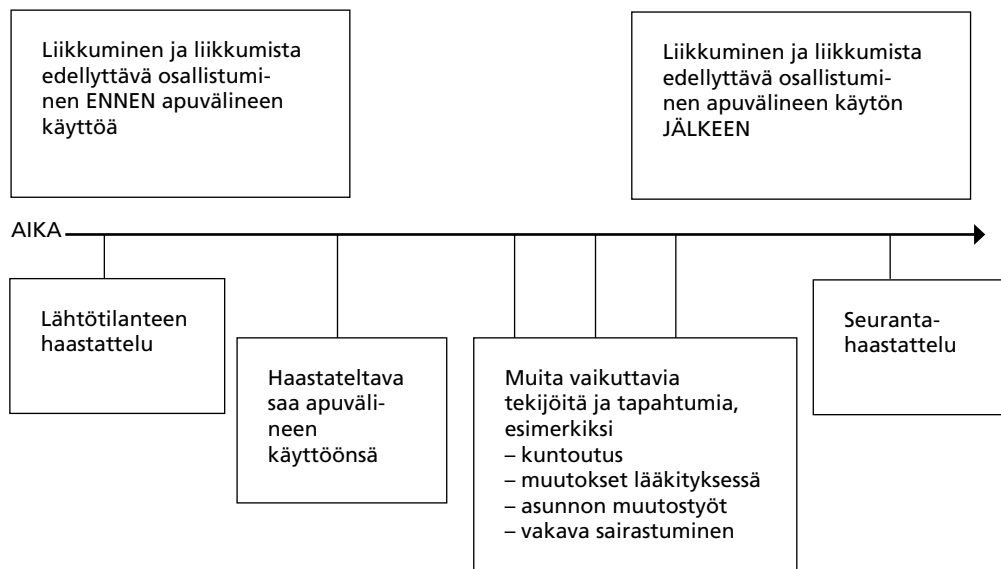
Arviointi toteutetaan kahtena tai useampana strukturoituna NOMO-haastatteluna: *lähtötilanteen haastattelu* suoritetaan, kun henkilö on joko saamassa uuden apuvälineen tai vanha väline vaihdetaan toiseen malliin. Yksi tai useampia *seurantahaastatteluja* suoritetaan vähintään neljän kuukauden kuluttua ensimmäisestä haastattelusta.

NOMOn avulla mitattava liikkumisapuvälineiden vaikuttavuus on se muutos, joka tapahtuu apuvälineen käyttäjän liikkumisessa ja liikkumista edellyttäviin toimintoihin osallistumisessa lähtötilannehaastattelun ja seuranta-haastattelun välillä.

Apuvälineen lisäksi myös muut tekijät, kuten henkilön ikä, sukupuoli, toimintarajoite tai ihmissuhteet, voivat vaikuttaa liikkumisapuvälineintervention tuloksiin. Samoin haastattelujen välillä on voinut tapahtua sellaista, mikä vaikuttaa saatuihin tuloksiin, kuten kuntoutus, muutokset sosiaalisissa suhteissa, vakava sairastuminen tai lääkityksen vaihtuminen. NOMO-mittariin on valittu sellaisia kysymyksiä, joiden avulla näiden tekijöiden vaikutus voidaan ottaa huomioon tuloksia arvioitaessa. Tällaisia kysymyksiä on mittarissa mahdollisimman vähän.

NOMO-mittarin taustalla oleva ajattelu on kuvattu kuviossa 1.

NOMO-mittarin päätavoitteena on kerätä tietoa, jota voidaan käyttää laadunkehittämiseen, apuvälinevalintoihin sekä tutkimukseen. Mittaria ei alun perin ole tarkoitettu yksilökohtaiseen seurantaan, mutta sitä voitaneen käyttää myös siihen.

Kuvio 1. NOMO-haastattelujen kulku. Apuvälineen käyttäjää haastatellaan juuri ennen kuin hän saa apuvälineen/apuvälineet käyttöönsä. Häntä haastatellaan uudestaan aikaisintaan neljän kuukauden kuluttua. Muut tänä aikana tapahtuneet muutokset otetaan huomioon vaikutuksia arvioitaessa.

NOMO 1.0 -mittarin esittely

Tarkoitus

NOMOn avulla arvioidaan, miten vaikeutunutta liikkumista parantavat liikkumisapuvälineet täyttävät tarkoituksensa liikkumisessa ja liikkumista edellyttäviin toimintoihin osallistumisessa.

Sisältö

NOMO 1.0 koostuu lähtötilanteen ja seurantalilanteen haastattelulomakkeista. Lomakkeet ovat muuten samanlaiset, mutta seurantalomakkeessa ei kysytä uudelleen niitä lähtötilanteen tietoja, jotka eivät ole voineet muuttua haastattelujen välillä. Sen sijaan siinä kysytään sellaisia asioita, joilla voi olla merkitystä liikkumisapuvälineiden vaikuttavuuden kannalta.

NOMO 1.0 -mittarissa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. A-osaan tulee arvioinnin kohteena olevaa ryhmää kuvailevaa tietoa sekä sellaista tietoa, mikä voi vaikuttaa tutkimustuloksiin. A-osaan voidaan lisätä kysymyksiä ja/tai muita mittareita, tutkittavan ongelman ja tehtyjen oletusten mukaan. Kaikkia A-osan kysymyksiä ei ole pakko tehdä.

B-osa on mittarin pääosa, joka käsittelee liikkumisapuvälineiden vaikuttavuutta. NOMO 1.0 -arvioinnissa on käytävä läpi kaikki B-osan kysymykset. B-osan kysymyksillä arvioidaan seuraavat asiat:

- **Muilta ihmisiltä liikkumisessa saatavan avun määrä** neljässä erilaisessa ympäristössä. Haastateltavat arvioivat liikkumiseen saamaansa apua neliportaisella järjestysasteikolla ”ei lainkaan apua” -vaihtoehdosta ”hyvin paljon apua” -vaihtoehtoon.
- **Liikkumista edellyttävään toimintaan osallistumisen määrä**, toisin sanoen kuinka usein haastateltava osallistuu 20:een eri toimintaan. Haastateltava ilmoittaa osallistumisensa kahdeksanportaisella järjestysasteikolla ”päivittäin”-vaihtoehdosta ”ei koskaan” -vaihtoehtoon.
- **Liikkumisen vaikeusaste** niissä toiminnoissa, joihin haastateltava osallistuu. Haastateltava arvioi liikkumisen vaikeutta viisiportaisella järjestysasteikolla vaihtoehdosta ”hyvin helppoa” vaihtoehtoon ”erittäin vaikeaa” sekä ”en osaa sanoa”.
- Niiden **liikkumista edellyttävien toimintojen lukumäärä**, joihin haastateltava osallistuu. Tämä lasketaan liikkumista edellyttävän osallistumisen summamuuttujana.

Lisäksi tutkitaan A-osassa avoimilla kysymyksillä, millaisia **odotuksia** haastateltavalla on liikkumisapuvälineen/-välineiden suhteen, missä määrin odotukset ovat toteutuneet sekä mikä **merkitys** liikkumisapuvälineellä/-välineillä on hänelle.

Kohderyhmä

NOMO-mittarin kohderyhmänä ovat 18-vuotiaat tai sitä vanhemmat henkilöt, jotka käyttävät tai tulevat käyttämään liikkumisapuvälineitä ja joiden arvioidaan pystyvän osallistumaan NOMO-haastatteluun. Näin ollen heillä ei saa olla sellaisia kognitiivisia toimintarajoitteita, jotka estävät heitä vastaamasta kysymyksiin.

Haastattelut käsittelevät liikkumista edellyttävää osallistumista kotona ja siinä kodin ulkopuolisessa ympäristössä, jossa haastateltava normaalisti liikkuu. Jos henkilö on esimerkiksi vasta-

vammautunut eikä ole kokeillut, miten toiminta päivittäisessä ympäristössä sujuu vammautumisen jälkeen, ei lähtötilanteen haastattelua voida tehdä. Jos liikkumisapuvälineiden vaikuttavuutta halutaan kuitenkin tutkia tässä ryhmässä, voidaan tehdä yksi tai useampia seuranta-haastatteluja ja kysyä liikkumista ja liikkumista edellyttävää osallistumista apuvälineiden kanssa ja ilman. Tämä ei kuitenkaan ole paras mahdollinen tapa tutkia vaikuttavuutta.

Määritelmät ja rajoitukset

Liikkuminen

Liikkuminen määritellään kävelyksi tai pyörätuolilla liikkumiseksi, toisin sanoen pääsemiseksi paikasta toiseen. Liikkumiseen lasketaan mukaan esimerkiksi kulkeminen lieden luota ruokapöydän luo, mutta sen sijaan siirtymistä esimerkiksi sängystä pyörätuoliin ei lasketa liikkumiseksi. Polkupyörällä tai mopedilla liikkumista ei myöskään hyväksytä tutkimuksen kohteena olevaksi liikkumiseksi.

Liikkumista edellyttävä osallistuminen

Liikkumista edellyttävä osallistuminen on uusi käsite, joka sisältää ainoastaan sellaisten päivittäisten toimintojen suorittamisen ja kodin ulkopuoliseen toimintaan osallistumisen, jotka edellyttävät liikkumista (1). Esimerkiksi puhelimitse tapahtuva kommunikointi ei ole liikkumista edellyttävää osallistumista, eivät myöskään syöminen tai perhesuhteiden ylläpitäminen. Syy siihen, että vain liikkumista edellyttävä osallistuminen otetaan huomioon, on se, että muunlaisen osallistumisen ei oleteta ainakaan välittömästi muuttuvan liikkumisapuvälineiden käyttöönoton seurauksena. Olisi erittäin vaikeaa osoittaa liikkumisapuvälineiden vaikuttavuutta, jos muunlainen toiminta sisällytettäisiin arviointiin.

Liikkumista edellyttävä osallistuminen perustuu WHO:n kansainväliseen Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitukseen (ICF) (2). Kysymykset pohjautuvat ICF:n pääluokkaan Suoritus ja osallistuminen. Liikkumista edellyttävä osallistuminen koskee ”toimintojen suorittamista päivittäisissä ympäristöissä”. NOMO keskittyy toisin sanoen ”tekemiseen” ”pystymisen” sijasta.

Liikkumisapuvälineet

NOMO-mittarilla arvioitavien apuvälineiden tarkoituksena on korvata henkilön alentunutta kykyä liikkua paikasta toiseen. Tällaisia apuvälineitä ovat kävelykeppi, kyynärsauva, kävelykehikko, pyörällinen kävelyteline/rollaattori, käsikäyttöinen pyörätuoli tai kuljetustuoli, sähköpyörätuoli (myös skootterimallinen) sekä muut apuvälineet, jotka korvaavat alentunutta kävelykykyä (ISO 9999 apuvälineluokitus 1203/06/07/22/23) (3).

Vaikuttavuusarviointi koskee niitä tilanteita, joissa henkilö saa yhden tai useampia liikkumisapuvälineitä käyttöönsä ensimmäistä kertaa ja/tai hänelle vaihdetaan yksi tai useampi liikkumisapuväline. Silloin kun henkilöllä on käytössään monia apuvälineitä ja kyse on näiden yhteiskäytöstä, NOMO-arviointi ei kohdistu yksittäisen liikkumisapuvälineen vaikuttavuuden tutkimiseen, vaan apuvälineistä muodostuvan kokonaisratkaisun vaikuttavuuden tutkimiseen.

Milloin NOMOa ei pidä käyttää

NOMO-mittaria ei ole järkevää käyttää silloin,

- jos apuvälineen käytön tavoitteena on parantaa haastateltavan henkilön kehon toimintaa tai henkilökunnan työympäristöä: esimerkiksi, jos henkilö käyttää rollaattoria pääasiallisesti selän kuormittamisen vähentämiseksi ja käytön tavoitteena on vain toissijaisesti lisätä hänen liikkumista edellyttävää osallistumistaan.
- jos haastateltavalla henkilöllä ei ole mahdollisuutta liikkumista edellyttävään osallistumiseen: esimerkiksi, jos hän on sairaalassa, jolloin hän ei voi arvioida apuvälineen vaikutusta liikkumista edellyttävään osallistumiseensa hänelle luonteenomaisessa liikkumisessa päivittäisessä kotiympäristössä.
- jos henkilöllä on kognitiivisia toimintavaikeuksia, joiden seurauksena hän ei pysty arvioimaan omaa tilannettaan. Toisen puolesta vastaamista (esimerkiksi omaiset tai henkilökunta) ei suositella, koska tutkimukset osoittavat, että toisten käsitykset eivät useinkaan vastaa tutkittavan henkilön käsityksiä (4;5).
- NOMOa ei ole kehitetty lasten ja nuorten eli alle 18-vuotiaiden henkilöiden arviointiin.

Teorettinen perusta

Apuvälineiden vaikuttavuuden arviointi on edelleen alkuvaiheissaan, ja teorettinen perusta on kehittymätön. Käsitteellisiä malleja, jotka voivat olla arviointivälineiden kehittämisen perustana, ollaan vasta kehittämässä. Siksi NOMO on rakennettu perinteisen arviointiajattelun mukaisesti niin, että vaikuttavuutta mitataan ennen ja jälkeen -arvioinneilla – muut muuttujat huomioon ottaen.

Liikkuminen ja liikkumista edellyttävä osallistuminen ymmärretään ICF:n (2) mukaisesti niin, että apuvälineet nähdään ympäristötekijöinä (”Tuotteet ja teknologiat”), samoin ymmärretään myös ympäristö, jossa henkilö liikkuu ja käyttää apuvälineitään (”Luonnonmukainen ympäristö ja ihmisen tekemät ympäristömuutokset”). ICF:ssä ei kuvata näiden kahden ympäristötekijän välistä suhdetta. Koska ympäristö vaikuttaa suuresti liikkumisapuvälineiden käyttöön liikkumista edellyttävässä osallistumisessa, on ollut erittäin haastavaa luoda tätä asiaa mittaava väline. NOMOa luotaessa on ajateltu, että koska ympäristö ei yleensä muutu paljon, voidaan muutoksen ajatella johtuvan apuvälineistä. Jos halutaan tutkia tarkemmin ympäristön vaikutusta tai fyysisen ympäristön muutosta, voidaan käyttää muita mittareita. Jos ympäristö on muuttunut, esimerkiksi rakennukseen pääsyä on parannettu, tämä tulee ottaa huomioon NOMOn tuloksia analysoitaessa.

NOMO nojaa moderniin kuntoutusajatteluun (6–10), jossa otetaan huomioon yksilön suorituksiin ja osallistumiseen liittämät toiveet ja tarpeet ja ymmärretään, että vaikuttavien ja merkityksellisten kuntoutustoimenpiteiden edellytyksenä on asiakkaiden kuuleminen. Siksi NOMO perustuu asiakkaan omiin arviointeihin.

Tiedonkeruun ja analysoinnin ohjeet

Suunnittelu

NOMOlla saatavat tulokset riippuvat suuresti tutkimuksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Yleisesti tutkimukselta edellytetään, että sen kaikki vaiheet mietitään valmiiksi etukäteen ja että tehtyä suunnitelmaa noudatetaan tarkasti. Tämä pätee tietysti myös NOMOn käyttöön (11). Lisäksi pitää kiinnittää huomiota muutamaan yksityiskohtaan, jotka NOMOa testattaessa ja koekäytettäessä ovat osoittautuneet tärkeiksi:

- **Otoskoko.** Jos halutaan analysoida tilastollista riippuvuutta tai tilastollisia eroja, voi olla tarpeellista tutkia etukäteen, miten suuri otosjoukon täytyy olla, että vertailu on mahdollista. Tähän vaikuttavat eritavoin merkitsevät tekijät, muun muassa NOMO 1.0 -vastausskaalojen luotettavuustaso (12) (ks. s. 19). Tähän suositellaan hakemaan lisätietoa tai apua alan kirjallisuudesta tai tilastotutkimuksen hallitsevalta henkilöltä.
- **A-osan kysymyksiä** voidaan käyttää tarpeen mukaan (B-osan kysymykset sitä vastoin ovat pakollisia). Tutkimustarkoituksesta riippuen voidaan kysymyksiä poistaa tai uusia lisätä. Voi olla myös tarpeellista täydentää tutkimusta muilla menetelmillä, esimerkiksi fyysisen ympäristön arvioinnilla, henkilön motivaation ja mahdollisen masentuneisuuden ynnä muun sellaisen selvittämisellä.
- **Ilmasto-olosuhteet** voivat vaikuttaa suuresti tuloksiin esimerkiksi silloin, jos lähtötilanteen haastattelu tehdään lumisena aikana ja seurantahaastattelu tehdään lumettomana aikana. On tärkeää ottaa huomioon tällaiset seikat tutkimuksen suunnittelu- ja analysointivaiheessa. NOMO-lomakkeissa ei ole sääitä koskevia kysymyksiä, mutta lomakkeen haastattelupäivämäärä kertoo vuodenajan. Jos sääitä koskevaa tietoa halutaan kerätä, siitä voidaan tehdä lisäkysymys A-osaan.
- On hyvä varmistaa, että kaikki tutkimukseen osallistuvat henkilöt kuuluvat NOMOn **kohderyhmään**: esimerkiksi liikkumisapuvälineiden tarkoituksena on edistää haastateltavan liikkumista edellyttävää osallistumista. Muussa tapauksessa haastattelut joudutaan hylkäämään ja se heikentää tutkimuksen tulosta.

Etiikka

Kun NOMOa käytetään tutkimuksessa, jonka tavoitteena on laadun parantaminen tai vaikuttavuuden arviointi, noudatetaan **tutkimusmaassa käytössä olevia eettisiä ohjeita**. Tällaiset ohjeet voivat olla seuraavanlaisia:

- Tutkimukseen osallistuvat eivät saa joutua eriarvoiseen asemaan kuin muut kuntalaiset, siksi että he osallistuvat tutkimukseen. Jos esimerkiksi tehdään satunnaistettu kliininen koe, pitää oletuksena olla, että koeinterventio on parempi kuin tavanomainen interventio.
- Tutkimukseen osallistuville kerrotaan, mistä tutkimuksessa on kyse, heiltä pyydetään kirjallinen osallistumissuostumus ja heille taataan luottamuksellisuus ja nimettömyys tuloksia julkistettaessa.
- Jos NOMOa käytetään seurantaan, on haastateltavan tärkeä tietää, että myöhemmin tehdään yksi tai useampia seurantahaastatteluja. Hänen tulee myös olla tietoinen siitä, että hänellä on oikeus kieltäytyä tutkimuksesta.

- Tietosuojaan alaisia tietoja arkistoidessa tulee ottaa huomioon, että tietojen säilyttämiseen pitää saada lupa asianomaiselta.
- Eettiseltä tutkimuslautakunnalta pitää tarvittaessa pyytää lupa tutkimuksen tekemiseen. Tämä koskee etenkin kokeellisia tutkimuksia.

Kuka tekee haastattelut?

NOMOn käyttö ei edellytä mittarin käyttökoulutusta, mutta on erittäin tärkeää, että haastattelija perehtyy hyvin NOMOn käsikirjaan ja hänellä on kokemusta haastattelujen tekemisestä. Lisäksi on syytä tähdentää sitä, että haastattelija harjoittelee NOMOlla haastattelemista ennen varsinaista haastattelua.

Kun NOMOa käytetään laadunkehittämiseen tai apuvälinevalintoihin eli haluttaessa näyttöä liikkumisapuvälineiden vaikuttavuudesta ryhmätasolla, on tärkeää, että haastattelun tekee joku muu kuin haastateltavien apuvälineasioita hoitava henkilö. Apuvälineen käyttäjä on tällaisessa tilanteessa taipuvainen arvioimaan apuvälinettä liian myönteisesti, mikä puolestaan johtaa virheelliseen tulokseen (12). On pyrittävä siihen, että sama haastattelija tekee kaikki yksittäisen vastaajan haastattelut.

Sen sijaan silloin, kun kyseessä on yksittäisen asiakkaan tilanteen seuranta, on hyvä, että haastattelut tekee apuvälineet vastaajalle hankkinut henkilö. Hän pystyy korjaamaan tilanteen heti, jos esiin tulee ongelmia. Lisäksi hän saa näin palautetta työstään ja pystyy kehittämään ammatillista osaamistaan.

Milloin haastattelut tehdään?

NOMO-haastattelut tehdään kaksi kertaa tai useammin:

1. **Lähtötilanteen haastattelu** toteutetaan juuri ennen kuin henkilö saa yhden tai useamman uuden liikkumisapuvälineen tai hänelle vaihdetaan yksi tai useampia liikkumisapuvälineitä eli silloin, kun on päätetty, että liikkumisapuvälineet ovat ratkaisu henkilön toimintaongelmaan, mutta hän ei ole vielä saanut apuvälinettä tai apuvälineitä käyttöönsä. Joissakin tilanteissa voi olla käytännöllistä tehdä haastattelu vasta sitten, kun haastateltava on jo saanut apuvälineensä. Tällöin haastattelu koskee haastateltavan tilannetta juuri ennen kuin hän on saanut apuvälineensä. Haastattelussa käytetään NOMO-lähtötilanteen haastattelulomaketta.
2. **Seurantahaastattelu** tehdään vähintään neljän (4) kuukauden kuluttua siitä, kun haastateltava on saanut apuvälineen(-neet) käyttöönsä. On tärkeää, että haastattelujen aikaväli on sama kaikille samaan tutkimukseen osallistuville henkilöille. On varmistettava muun muassa se, että henkilöllä on ollut riittävästi aikaa oppia tuntemaan apuvälineensä ja että hän on voinut kokeilla välineitä eri käyttöympäristöissä. Tyypillistä on esimerkiksi se, että apuvälineitä käytetään ensin ulkona kauempana kotoa olevissa kohteissa, sillä kotiympäristössä liikkuminen koetaan vielä turvallisesti ilman liikkumisapuvälinettä. Tämä vaihe voi kestää oletettua kauemmin. Pilottitestaukset osoittivat, että kolme kuukautta seurantahaastatteluun on ehdoton minimiaika.
3. **Lisähaastattelut:** NOMOa voidaan käyttää myös myöhemmissä haastatteluissa. Tällöin käytetään NOMOn seurantahaastattelulomaketta.

Missä haastattelut tehdään?

Haastattelut tulisi mieluiten tehdä haastateltavan kotona, koska se auttaa häntä muistamaan, miten päivittäinen liikkumista edellyttävä osallistuminen sujuu. Haastattelut voidaan tehdä myös sairaalassa, kuntoutuslaitoksessa tai vastaavassa paikassa, joskaan se ei ole suositeltavaa.

Haastattelujen tekeminen

Haastattelu aloitetaan kiittämällä haastateltavaa siitä, että hän on halunnut osallistua haastatteluun. Tämän jälkeen haastattelija kertoo haastattelun tarkoituksen ja varmistaa, että haastateltava on ymmärtänyt sen. Haastattelija selittää, miten haastattelu toteutetaan, minkä jälkeen haastattelu voidaan aloittaa.

Kun vastausvaihtoehtoja on useampia kuin kyllä ja ei, haastattelija voi näyttää vastausvaihtoehtot haastateltavalle kirjallisina samalla, kun hän lukee ne ääneen. Tämä auttaa haastateltavaa muistamaan ja hahmottamaan eri vastausvaihtoehtot. Vastausvaihtoehtot ovat suurella tekstikoolla NOMO-lomakkeiden liitteenä.

Muuten noudatetaan seuraavia asioita:

- Kysymykset esitetään siinä järjestyksessä ja siinä muodossa kuin ne ovat lomakkeella. Haastattelijan on oltava mahdollisimman puolueeton. Jos haastateltava haluaa lisätietoja kysymyksestä, on tärkeää, että haastattelija antaa niitä värittämättä kysymystä.
- Jos haastateltava haluaa seurata haastattelun etenemistä lomakkeesta haastattelun aikana, on tämä sallittua. Lomakkeet voidaan myös lähettää haastateltavalle etukäteen, niin että hänellä on mahdollisuus valmistautua kysymyksiin tutustumalla niihin ennalta. On kuitenkin tärkeää, että tutkimuksen kaikkien vastaajien kohdalla menetellään samalla tavalla, jotta varmistetaan yhdenmukaiset edellytykset vastata kysymyksiin.
- Haastattelija kirjaa haastateltavan vastaukset lomakkeelle. Vastaaja valitsee vain yhden vastausvaihtoehdon, ellei kysymyksessä ilmoiteta muuta.
- On tärkeää, että haastateltava vastaa KAIKKIIN kysymyksiin, ellei muuta ilmoiteta. Tämä koskee myös tilannetta, jolloin haastattelijasta vastaus tuntuu aivan ilmeiseltä.
- Jos haastateltava ei halua vastata kysymykseen, merkitään oikealla olevaan sarakkeeseen: "Puuttuvan vastauksen syy: ei halua vastata."
- Käsitettä liikkumista edellyttävä osallistuminen ei haastattelussa käytetä, koska se ei ole yleisesti tunnettu ilmaisu. Sen sijaan käytetään ilmaisuja "toiminta" tai "tekeminen".
- Haastattelun päätteeksi haastateltavaa kiitetään haastatteluun osallistumisesta ja sovitaan seurantahaastattelun aika. Seurantahaastattelun päätteeksi haastateltavalle kerrotaan, miten hän saa tietoa haastattelun tuloksista. Hänelle voidaan esimerkiksi lähettää tutkimuksesta tehty artikkeli tai sähköpostia tuloksista.
- Lopuksi haastattelija tarkistaa, että kaikkiin kysymyksiin on vastattu. Mikäli vastaus johonkin kysymykseen puuttuu, hän merkitsee asianmukaiseen kohtaan "Puuttuvan vastauksen syy: tuntematon syy". On erittäin tärkeää, että mahdollisimman moneen kysymykseen saadaan vastaus. Vähentämällä puuttuvien vastausten määrää parannetaan tutkimuksen validiteettia eli sen kelpoisuutta.

Yksittäisiä kysymyksiä koskevia huomioita

Etusivu

- Tämän sivun täyttää haastattelija, mielellään ennen haastattelua
- *Asuinalue*: Aivan tarkasti ei ole määritelty, mikä mihinkin alueeseen kuuluu. Arviointihankkeessa on tärkeää, että haastattelijat sopivat yhdessä etukäteen, miten he ymmärtävät vaihtoehdot. On myönnettävä, että tämä kysymys ei ole tarkasti määritelty, mutta tätä pidetään hyväksyttävänä, koska kysymys ei ole keskeinen tässä mittarissa. Jos asuinalueella on erityistä merkitystä arvioinnille, siitä pitää tehdä lisäkysymyksiä, ja tarvittaessa tulee käyttää muita mittareita.
- *Asumismuoto*: Tässä on sama ongelma kuin asuinalue-kysymyksessä. Kunnan omia käsitteitä voidaan hyvin käyttää.

A-osa

- Huomaa, että A-osa voidaan rakentaa valikoidusta kysymysjoukosta. Apuna voidaan käyttää muita täydentäviä mittareita.
- *A1 ja A2 lähtötilanteen haastattelussa ja A1 seurantahaastattelussa*: Muista laittaa rasti kaikkiin kysymyksiin, myös silloin, kun vastaus on ”ei”.
- *A5–A9*: Jos henkilön terveydentila vaihtelee päivän aikana tai päivittäin, hänen tulee vastata sen mukaan, millainen hänen terveytensä on viimeksi kuluneen viikon aikana yleensä ollut.
- *A13*: Tässä on puhe kaikenlaisesta toisen ihmisen antamasta avusta liikkumisessa. Jos haastateltava ei kykene muistamaan, miten paljon hän saa apua päivittäin, haastattelija voi auttaa käymällä haastateltavan kanssa läpi tavanomaisen päivän tapahtumat.

B-osa

- Kun haastattelun B-osassa siirrytään kohdasta ”Riippuvuus toisen ihmisen avusta liikkumisessa” kohtaan ”Liikkumista edellyttävät toiminnot” (B 5 ja eteenpäin), haastateltavalle selvitetään, että kysymykset koskevat toimintoja/tekemistä, jotka edellyttävät liikkumista ja että kysymys on siitä, miten henkilöllä on tapana suorittaa nämä toiminnot apuvälineitä ja toisten ihmisten apua käyttäen.
- Matkaa paikkaan, jossa kysymyksen toiminta suoritetaan, ei oteta huomioon, vaan vain se, mitä kyseisessä paikassa tapahtuu (katso myös s. 21 Mittarin rajoitukset ja lisätestausten ja kehittämisen tarve).
- Osallistumisen laajuus voi vaihdella niin, että haastateltava osallistuu vain pieneen osaan toimintaa tai hän voi osallistua siihen kokonaisvaltaisesti. Sen, missä määrin kyse on osallistumisesta tai ei, perustuu haastateltavan omaan käsitykseen, joka heijastaa hänen näkemystään apuvälineestä.
- B-osan kysymyksiä esitettäessä on tärkeää, että kysymyslause luetaan niin, että toistetaan kysymyksen A-osassa mainittu toiminta. Tämä helpottaa kysymykseen vastaamista.
- Liikkumista edellyttävää osallistumista koskevien kysymysten kohdalla saattaa haastateltava usein sanoa, että hänen vastauksensa riippuu siitä, mistä paikasta kulloinkin on kyse. Vastauksen pitää koskea sitä, miten helppoa tai vaikeaa haastateltavan on selviytyä tyypillisessä tilanteessa ja vastaajan tulee miettiä tätä niiden paikkojen osalta, joissa hän yleensä käy.
- *B21*: Ei koske pyöräilyä.
- *B24*: Ei tarkoiteta kunnossapitoa, kuten maalaamista tai korjaamista.

Aineiston käsitteleminen

Aineiston syöttäminen

Haastattelun jälkeen vastaukset käsitellään. Käytettävissä on lukuisia tilasto-ohjelmia, esimerkiksi SPSS (13), mutta myös Excel taulukko-ohjelma voi olla sopiva, vaikka sen tilastolliset laskentaominaisuudet ovat rajalliset.

Toistaiseksi ei ole määritelty tiettyä vastausten koodaustapaa, mutta suositeltavaa on käyttää valittua tapaa johdonmukaisesti, esimerkiksi niin, että Kyllä = 1, Ei = 2. Suositeltavaa on myös käyttää juoksevaa numerointia, kuten esimerkiksi Suurkaupunki/kaupunki = 1, Esikaupunki = 2, Maaseutu/haja-asutusalue = 3 tai Ei lainkaan apua = 1, Vähän apua = 2, Jonkin verran apua = 3, Paljon apua = 4, ”Ei osaa sanoa” -vastaus voidaan koodata juoksevilla numeroinnilla tai ”99” (14).

Joissakin liikkumisapuvälineen käyttöä koskevissa kysymyksissä kysytään useita asioita samalla kerralla. Niistä on suositeltavaa koodata vastaukset jokaisen osakysymyksen kohdalta erikseen ”kyllä” ja ”ei”. Kysymys A1a seurantahaastattelussa voidaan esimerkiksi koodata seuraavasti:

A1a. Kävelykeppi/-kepit, kynärsauvat

- Sisällä: Kyllä = 1, Ei = 2.
- Ulkona: Kyllä = 1, Ei = 2.
- On saanut sen edellisen haastattelun jälkeen: Kyllä = 1, Ei = 2.

Jos haastateltava ei käytä keppejä, on vastaus kaikkiin kohtiin ”ei”.

On tärkeää tiedostaa ero ”Ei osaa sanoa” -vastauksen ja puuttuvan vastauksen välillä. ”Ei osaa sanoa” on vastaajan valitsema vaihtoehto. Puuttuva vastaus voisi olla mikä tahansa annetuista vaihtoehtoista. Siksi on erittäin tärkeää, että haastateltava vastaa kaikkiin kysymyksiin.

Tulosten analysointi

NOMO-aineiston analyysi voidaan tehdä usealla eri tavalla. Seuraavassa on joitakin ehdotuksia aineiston analysoimiseksi ja tulosten kirjoittamiseksi.

A-OSA. KUVAILEVA AINEISTO

Jokainen kysymys käsitellään erikseen, tyyppillisesti lukuina ja prosentteina koko ryhmän lukumääristä. Tätä aineistoa voidaan myös käyttää syvemmälle menevän analysoinnin yhteydessä, missä tarkastellaan lähemmin joitakin kuvailevia tekijöitä.

B1–B4. RIIPPUVUUS MUIDEN AVUSTA LIIKKUMISESSA

Kaikista lähtötilanteen haastattelun ja seurantahaastattelun kysymyksistä lasketaan eri vastausvaihtoehtoihin tulleet vastaukset ja niiden prosenttiosuudet. Koska kyseessä on järjestysasteikko, ei keskiarvoa lasketa. Lähtötilanteen haastattelun ja seurantahaastattelun välillä tapahtuneen muutoksen analysoimisessa voidaan käyttää Wilcoxon Signed Ranked -testiä.

Esimerkki: Tulokset ”Riippuvuus muiden avusta ulkona liikkumisessa”

B4. Liikkuminen ulkona*	Lähtötilanne n	%	Seurantatilanne n	%
Ei yhtään apua	46	62	56	76
Vähän apua	14	19	12	16
Melko paljon apua	6	8	6	8
Paljon apua	8	11	0	0

* Muutos ei ole tilastollisesti merkitsevä: $p = 0,336$

B5A–B24A OSALLISTUMISEN MÄÄRÄ

Nämä kysymykset analysoidaan samalla tavoin kuin kysymykset B1–B4.

B5B–B24B MITEN HELPPOA TAI VAIKEAA LIKKUMINEN ON

Nämä kysymykset analysoidaan samalla tavoin kuin kysymykset B1–B4. ”Ei osaa sanoa” -vastaukset jätetään pois analyysistä.

TOIMINTOIHIN OSALLISTUMISEN MÄÄRÄ

Tämä on niin sanottu summamuuttuja, joka lasketaan B5a–B24a vastauksista. Toimintoihin osallistumisen määrä ilmaisee, miten useaan toimintaan haastateltava osallistuu. Se lasketaan laskemalla yhteen, kuinka moneen B5a–B24a kysymykseen henkilö on vastannut ”päivittäin” – ”noin kerran vuodessa” (toisin sanoen ”ei koskaan” -vastausta ei lasketa mukaan). Tämä luku on niin kutsuttu välimatka-asteikon lukuarvo, mikä tarkoittaa, että sen keskiarvo ja vaihteluväli voidaan laskea sekä alhaisin ja korkein osallistumisen lukumäärä voidaan ilmoittaa. Lähtötilanteen ja seuranta-aastattelun välistä muutosta voidaan analysoida parittaisella t-testillä.

Esimerkki: Tutkimuksessa mukana olleet haastateltavat osallistuivat ennen kävelytelineen saamista 11 (2–17) toimintaan, ja kävelytelineen saamisen jälkeen he osallistuivat 12 (3–21) toimintaan. Ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä ($p = 0.113$).

Mittarin kehittäminen ja testaaminen

Mittarin kehittäminen ja sisältövaliditeetin testaaminen

NOMO 1.0 on kehitetty yhteispohjoismaisena yhteistyönä ja sen ensimmäinen versio NAME 1.0 julkaistiin vuonna 2005. Kehittämistyöhön osallistui yhdeksän henkilöä viidestä Pohjoismaasta:

- Tanska: Toimintaterapeutti, MPH, Ph.D. **Åse Brandt** Hjælpemiddelinstittutet (projektin johtaja)
- Islanti: Toimintaterapeutti, BSc **Inga Jónsdóttir**, Hjálpartækjamiðstöð TR
- Norja: Fysioterapeutti, MSc **Terje Sund**, Rikstrygdeverket (nykyisin NAV)
- Ruotsi: Toimintaterapeutti, Ph.D., professori **Susanne Iwarsson** (tieteellinen projektijohtaja) ja toimintaterapeutti, Ph.D. **Charlotte Löfqvist**, Lundin yliopisto. Terveystalouden ekonomi **John Nilsson**, Hjälpmiddelsinstitutet ja toimintaterapeutti, Ph.D. **Kersti Samuelsson**, Linköpingin yliopistosairaala.

- Suomi: Toimintaterapeutti, Ph.D. **Anna-Liisa Salminen** ja toimintaterapeutti, TtM **Tuula Hurnasti**, Stakes.

Työn perustana on käytetty Bensonin ja Clarkin (16) menetelmää mittareiden kehittämiseksi. Seuraavassa kuvataan lyhyesti kehittämisprosessi.

Vaihe I: Suunnitteluvaihe

MITTARIN PÄÄPIIRTEIDEN TUNNISTAMINEN: TARKOITUS, KOHDERYHMÄ JA RAKENNE

Tämän vaiheen lopulliset tulokset on kuvattu luvuissa ”Johdanto” ja ”Tarkoitus, kohderyhmä ja rajoitukset”.

KIRJALLISUUSKATSAUS

Aluksi tehtiin laaja strukturoitu kirjallisuuskatsaus. Sen tarkoituksena oli selvittää, oliko suunnitellun kaltaista mittaria kehitetty jo muualla, ja toisaalta löytää ideoita mittarin kehittämiseksi. Kirjallisuuskatsaus osoitti, että vastaavanlaista mittaria ei ollut ennestään olemassa.

RYHMÄHAASTATTELUT LIKKUMISAPUVÄLINEIDEN VAIKUTTAVUUDESTA

Ruotsissa tehtiin seitsemän ryhmähaastattelua, joihin osallistui kaikkiaan 22 iäkästä liikkumisapuvälineiden käyttäjää. Haastattelujen tuloksena tunnistettiin liikkumisapuvälineiden käytön vaikuttavuuden kannalta tärkeitä tekijöitä (17).

SISÄLLÖN VALINTA JA RYHMÄKESKUSTELUT APUVÄLINEIDEN KÄYTTÄJIEN KANSSA SISÄLLÖSTÄ JA MITTARIN RAKENTEESTA

Mittarin sisältöä työstettiin pääpiirteiden rajaamisen, kirjallisuuskatsauksen ja ryhmähaastattelujen pohjalta. Näistä keskusteltiin liikkumisapuvälineitä käyttävien henkilöiden kanssa kaikissa viidessä Pohjoismaassa. Keskusteluihin osallistui kaikkiaan 25 liikkumisapuvälineitä käyttävää 23–83-vuotiaasta henkilöä. Käydyistä keskusteluista saatiin olennaista aineistoa mittarin kehittämiseen.

Vaihe II: Rakenne

Mittarin kohde tarkennettiin ja siitä tehtiin ruotsiksi ensimmäinen luonnos, joka käännettiin neljälle muulle kielelle. A-osan kysymykset valittiin kirjallisuuskatsauksen ja käytännön kokemuksen pohjalta. Periaatteena oli, että vain ehdottomasti välttämättömimmät nimikkeet otettiin mukaan. B-osan toiminnot valittiin ICF-luokituksen pääluokasta Suoritukset ja osallistuminen (2). Periaatteena oli saada mukaan koko liikkumista edellyttävien toimintojen kirjo, mutta kuitenkin vain ne toiminnot, jotka edellyttävät liikkumista.

Tämän jälkeen mittarin sisältövaliditeetti arvioitiin liikkumisapuvälineitä käyttävien henkilöiden (yhteensä 17 henkilöä, jotka olivat iältään 24–93-vuotiaita) ja apuvälineasiantuntijoiden (yhteensä 20 kokenutta fysioterapeuttia ja toimintaterapeuttia) kanssa käydyissä ryhmäkeskusteluissa kaikissa viidessä maassa. Ruotsissa mittarista keskusteltiin myös 17 hengen tutkijaryhmässä. Käytyjen ryhmäkeskusteluiden tuloksena ensimmäistä luonnosta muutettiin merkittävästi ja luotiin ensimmäinen varsinainen versio, NAME-lähtötilanteen haastattelu (versio 1), joka käännettiin neljälle muulle kielelle.

Vaihe III: Pilottitestit

PILOTTI 1

Jokaisessa maassa tehtiin NAME-lähtötilanteen haastattelu (versio 1) kahdeksalle henkilölle (yhteensä 40 henkilöä, iältään 28–93-vuotiaita), jotka olivat saamassa tai olivat juuri saaneet uuden liikkumisapuvälineen tai joiden liikkumisapuväline oli vaihdettu. Koehenkilöt valittiin sovittujen valintakriteerien mukaan. Testaukset osoittivat sen, että näennäis- eli face- ja sisältövaliditeetti olivat kunnossa, mutta myös sen, että mittarin sisältöä piti vielä muokata. Vastausasteikkojen käyttöön liittyi myös vaikeuksia. Tehtiin uusi versio, NAME-lähtötilanteen haastattelu (versio 2), joka käännettiin neljälle muulle kielelle. Koska pilottitesteihin oli osallistunut vain muutama nuori henkilö, Islannissa, Norjassa ja Ruotsissa tehtiin erityinen sisältövaliditeetin tutkimus 22 nuorelle liikkumisapuvälineiden käyttäjälle. Tutkimus vahvisti NAME:n sisältövaliditeetin nuorissakin ikäryhmissä.

PILOTTI 2

NAME-lähtötilanteen haastattelu (versio 2) testattiin kahdeksalla henkilöllä Islannissa ja Ruotsissa, yhdeksällä Norjassa, viidellä henkilöllä Suomessa ja neljällä henkilöllä Tanskassa (yhteensä 34 henkilöä, iältään 21–85 vuotiaita). Testaukset osoittivat jälleen näennäis- eli face- ja sisältövaliditeetin olevan hyviä. Ne osoittivat myös sen, että mittari oli nyt oleellisesti edellistä parempi ja saattoi toimia pohjana seurantahaastattelun laatimiselle. NAME-lähtötilanteen haastattelua (versio 2) muokattiin ja sitä käytettiin NAME-seurantahaastattelun (versio 1) luomiseen. Nämä kaksi versiota käännettiin sitten muille projektin kielille.

PILOTTI 3

NAME-seurantahaastattelu (versio 1) testattiin Islannissa seitsemällä ja muissa Pohjoismaissa kahdeksalla (yhteensä 39 henkilöä, iältään 21–88-vuotiaita) henkilöllä, joilla oli ollut yksi tai useampia liikkumisapuvälineitä käytössään 2–4 kuukautta. Testaukset osoittivat, että mittariin tarvittiin edelleen pieniä muutoksia ja että ”riippuvuus toisen henkilön avusta” -asteikko toimi huomattavasti paremmin kuin sen aiempi versio. Molemmat lomakkeet tarkistettiin ja projektin päättyessä ne hyväksyttiin tämän kehitysvaiheen lopullisiksi versioiksi, jotka käännettiin neljälle muulle kielelle.

Tulokset: NAME 1.0

NAME 1.0 -mittari koostui lähtöhaastattelu- ja seurantahaastattelulomakkeista. Lomakkeet olivat muuten samanlaiset, mutta seurantalomakkeessa ei kysytty niitä tietoja, jotka eivät voineet muuttua haastattelujen välillä, ja vastaavasti kysyttiin sellaisia asioita, jotka saattoivat vaikuttaa liikkumisapuvälineiden vaikuttavuuteen.

Molemmissa NAME 1.0 -lomakkeissa oli A ja B -osat. A-osa sisälsi kuvailevat muuttujat. B-osa oli mittarin pääosa, joka käsitteli liikkumisapuvälineiden vaikuttavuutta. B-osassa kysyttiin seuraavia asioita:

- **Riippuvuus muiden avusta liikkumisessa**, toisin sanoen saivatko haastateltavat muilta ihmisiltä apua liikkueensa neljässä erilaisessa ympäristössä. Haastateltavat vastasivat vastausvaihtoehdoilla ”kyllä”, ”ei”, ”ei osaa sanoa”.
- **Liikkumisessa tarvittavan avun määrä** neljässä erilaisessa ympäristössä. Jos haastateltava oli vastannut tarvitsevansa liikkumisessa apua muilta henkilöiltä, häneltä kysyttiin avun määrä viisiportaisella järjestysasteikolla, vaihtoehdosta ”hyvin vähän apua” vaihtoehtoon ”erittäin paljon apua”.

- **Liikkumista edellyttävään toimintaan osallistumisen määrä**, toisin sanoen kuinka usein kysytyihin 22:een eri toimintaan osallistutaan. Haastateltava ilmoitti tämän kahdeksanportaisella järjestysasteikolla, vaihtoehdosta ”päivittäin” vaihtoehtoon ”ei koskaan” tai ”ei osaa sanoa” -vaihtoehdolla.
- **Liikkumisen vaikeusaste** niissä toiminnoissa, joihin haastateltava osallistuu. Haastateltava arvioi tätä viisiportaisella järjestysasteikolla, vaihtoehdosta ”hyvin helppoa” vaihtoehtoon ”erittäin vaikeaa” tai ”ei osaa sanoa” -vaihtoehdolla.
- Niiden **liikkumista edellyttävien toimintojen lukumäärä**, joihin haastateltava osallistuu. Tämä laskettiin liikkumista edellyttävän osallistumisen summamuuttujana.

Lisäksi haastateltavilta kysyttiin avoimilla kysymyksillä, mitä he odottivat liikkumisapuvälineeltään/välineiltään, miten heidän odotuksensa olivat toteutuneet sekä mikä merkitys liikkumisapuvälineillä/välineillä heille oli.

Reliabiliteettitestausta: testi-uusintatesti ja sisältövaliditeetti

Arviointimittareille tehdään tilastollisia testejä, jotta tiedetään mittareilla saatujen tulosten luotettavuus eli millaisissa tilanteissa ja kohdejoukoissa ne ovat päteviä. NAME-mittarille on tehty aiemmin mainittujen sisällön validiteettia mittaavien testien lisäksi testi-uusintatesti reliabiliteettitestausta (reliabiliteetti tarkoittaa luotettavuutta/testin toistettavuutta). Siinä tutkittiin, miten samanlaisina tulokset pysyivät, kun NAME 1.0 arviointi tehtiin samalle henkilölle kahdesti. Kerättyä aineistoa käytettiin myös mittarin sisäisen konsistenssin tutkimiseen, mikä antaa ensimmäisen viitteen siitä, miten kukin asteikko on mitannut vain yhtä asiaa kerrallaan. Tämä on yksi edellytys sille, että mittarin voidaan luottaa mittaavan sitä, mitä sen on ajateltu mittaavan (eli miten pätevä se on). Mutta, jotta tätä voitaisiin tutkia, pitää vielä tehdä kattavampia lisätutkimuksia.

Reliabiliteettitestaukset tehtiin yhteispohjoismaisena yhteistyönä, johon osallistuivat seuraavat henkilöt:

- Tanska: Toimintaterapeutti, MPH, Ph.D. **Åse Brandt**, Hjælpemiddelinstittuttet (projektin johtaja), toimintaterapeutti, stud.cand.scient.san. **Kathrine Bang Laursen**, Århusin yliopisto ja toimintaterapeutti **Gitte Feldfoss**, Odensen kunta.
- Islanti: Toimintaterapeutti, BSc **Inga Jónsdóttir**, Hjálpartækjamiðstöð TR
- Norja: Fysioterapeutti, MSc **Terje Sund**, Rikstrygdeverket (nykyisin NAV)
- Ruotsi: Toimintaterapeutti, Ph.D., professori **Susanne Iwarsson** (tieteellinen projektijohtaja) ja toimintaterapeutti, tohtorintutkintoa opiskeleva **Charlotte Löfqvist**, toimintaterapeutti, Ph.D. **Monica Werngren-Elgström** Lundin yliopisto.
- Suomi: Toimintaterapeutti, Ph.D. **Anna-Liisa Salminen** ja FM **Pirjo-Liisa Kotiranta**, Stakes.

Liikkumisapuvälineitä käyttävät koehenkilöt haastateltiin NAME 1.0 -mittarilla kaksi kertaa noin viikon välein. Testaukseen osallistui kaikkiaan 147 henkilöä, jotka olivat 19–93-vuotiaita (keski-ikä 60 v.) ja joista 62 oli miehiä ja loput naisia. Joukossa oli Islannista 25 haastateltavaa, Norjasta, Ruotsista ja Tanskasta kustakin 30 sekä Suomesta 32 haastateltavaa. Molemmissa haastatteluisa käytettiin NAME 1.0 -mittarin B-osaa. A-osaa käytettiin kuvaamaan haastateltavat. Lisäksi kysyttiin vastaajien diagnooseja kysymyksillä, jotka oli tehty ICD-10:en pohjalta. Haastattelijat kirjasiivat jokaisen haastattelun jälkeen mahdolliset testin käytössä esiin tulleet ongelmat.

TESTI-UUSINTATESTI RELIABILITEETTI

Tulosten analysoinnissa käytettiin muun muassa kappa-tilastolukuja (lisätietoa aiheesta löytyy kirjallisuusluettelossa mainituista tilastokirjoista), jossa käytettiin Landis & Kochin käyttämiä arvoja: $<0,00$ = huono yhdenmukaisuus (pienempi kuin sovittu arvo, kyse voi olla sattumasta); $0,00-0,20$ = pieni, $0,21-0,40$ = vähäinen, $0,40-0,60$ = kohtalainen, $0,61-0,80$ = huomattava; $0,81-1,00$ = lähes täydellinen yhdenmukaisuus. Toisin sanoen, mitä suurempi kappa-arvo on, sitä yhdenmukaisemmat tulokset ovat kahden haastattelun välillä.

Analyyysin mukaan kahden asteikon testi-uusintatestituloksen osoitti huomattavaa yhteneväisyyttä (*riippuvuus avusta ja liikkumista edellyttävä osallistuminen*) ja kohtalaista yhteneväisyyttä kahdessa muussa asteikossa (*avun määrä ja liikkumisen vaikeus/helppous liikkumista edellyttävässä osallistumisessa*).

Reliabiliteetti oli summamuuttujassa (*liikkumista edellyttävien toimintojen lukumäärä*) lähes täydellinen.

Vähentämällä asteikon vaihtoehtoja ja yhdistämällä kaksi asteikkoa (*riippuvuus avusta ja avun määrä*) uudeksi asteikoksi (*muiden avusta riippuvuuden aste*), saavutettiin huomattava reliabiliteetti.

Lisäksi analysoitiin alaryhmiä sukupuolen ja iän suhteen. Tulokset olivat kutakuinkin samat kuin pääanalyyysin tulokset.

NAME-mittarin testi-uusintatestireliabiliteetti on tyydyttävä. Se voisi olla parempi asteikossa *liikkumisen helppous/vaikeus liikkumista edellyttävässä osallistumisessa*, jonka kappa-arvo oli keskimäärin 0,55. Muissa osallistumista koskevissa ja/tai esteettömyyteen liittyvissä mittareissa reliabiliteetti näyttää harvoin olevan korkeampi kuin tässä saatu. Se merkitsee sitä, että korkean testi-uusintatestireliabiliteetin saavuttaminen on vaikea mittareilla, jotka arvioivat monimutkaisia ja vaihtelevia tilanteita.

SISÄINEN KONSISTENSSI

Kahdessa asteikossa (*riippuvuus muiden avusta ja liikkumista edellyttävä osallistumisen määrä*) sisäinen konsistenssi on erittäin hyvä ja se on lähes yhtä hyvä kolmannessa asteikossa (*avun määrä*). Kun tämä asteikko yhdistettiin *riippuvuus muiden avusta* -asteikon kanssa, uuden asteikon sisäinen konsistenssi muuttui erittäin hyväksi (*riippuvuus muista*). Yhtä asteikkoa ei voitu analysoida vastausten vähäisyyden vuoksi (*liikkumisen helppous/vaikeus liikkumista edellyttävässä osallistumisessa*), ja analyysi ei ollut tarpeen summamuuttujalle (*liikkumista edellyttävien toimintojen määrä*).

Näin ollen sisäinen konsistenssi on erittäin hyvä, vaikka ei tiedetäkään, koskeeko se myös asteikkoa *liikkumisen helppous/vaikeus liikkumista edellyttävässä osallistumisessa*. Tämä tulos on ensimmäinen osoitus siitä, että yksittäiset asteikot mittaavat vain yhtä asiaa, kuten pitääkin. Tämän asian varmistaminen edellyttää lisätutkimusta.

NAME 1.0:sta NOMO 1.0:aan

Tilastollinen testaus osoitti, että NAME 1.0 -mittaria piti muuttaa ja luoda uusi versio, NOMO 1.0. Muutosten yhteydessä selvitettiin ja korjattiin myös mittarin käytössä esiin tulleita ongelmia. Mittarin uudistamisessa huomioitiin myös ne kokemukset, jotka oli saatu NAME 1.0:n käytöstä Odensen ja Rudersdalin kunnissa Tanskassa. Reliabiliteetin lisäämiseksi yhdistettiin kaksi asteikkoa, ja mittarin joidenkin kohtien sanamuotoja pyrittiin selventämään ja täsmentämään. Joitakin kysymyksiä poistettiin ja joitakin kysymyksiä lisättiin.

Mittarin rajoitukset ja lisätestausten ja kehittämisen tarve

Mittarin kehittämisessä ja sitä seuranneissa testauksissa yhdeksi suurimmista vaikeuksista osoitautui osallistumisen ja ympäristön välinen monimutkainen riippuvuus toisistaan. Miten voidaan varmistaa, että ei tutkita esteettömyyttä, vaan todellakin tutkitaan liikkumisapuvälineiden vaikutuksia liikkumista edellyttävään osallistumiseen? Yksi keino tämän saavuttamiseksi on jättää tutkimuksen ulkopuolelle siirtymiset kodin ja sen paikan välillä, missä liikkumista edellyttävään toimintaan osallistuminen tapahtuu, koska tähän saattaa liittyä monia erilaisia ja muuttuvia tekijöitä, kuten esimerkiksi kulkuvälineisiin pääsy ja jalkakäytävien esteettömyys. NOMO-mittarin kehittämisessä käytettiin edellä mainittua keinoa, jolloin NOMO-arvioinnin ulkopuolelle jää osa ulkona liikkumista, kuten esimerkiksi supermarketissa käynti, vaikka juuri se usein on tärkeä syy käyttää liikkumisapuvälineitä. Tätä pyritään parantamaan NOMOn seuraavaan versioon.

Toinen seikka, jota voidaan pitää rajoitteena, on osallistumisen määrittelyn laajuus: jos henkilö itse pitää osallistumisena sitä, että hän tekee jostakin vain pienen osan (esimerkiksi hän ottaa esiin aamiaistarvikkeet), niin sitten se on osallistumista. Jos henkilö saa liikkumisapuvälineen, jonka avulla hän pystyy osallistumaan suurimpaan osaan jostain toiminnasta (esimerkiksi pystyy seisomaan koko ruuanlaiton ajan), NOMOlla ei saada tätä esiin. NOMOn tulos on siis suhteellisen suurpiirteinen, eikä se tuo esiin pieniä vivahteita. Vaihtoehtona olisi nykyistä paljon laajempi ja yksityiskohtaisempi mittari, mikä sinällään olisi ongelmallista. Siksi suunnitelmissa ei ole tällaista muutosta.

Mittarin validiteetin ja reliabiliteetin testaaminen on jatkuva prosessi. Seuraava vaihe – sen lisäksi, mitä jo on sanottu – on NOMO 1.0:n validiteetin testaaminen sekä kaikkien kysymysten tarpeellisuuden tarkastaminen.

Taloudellinen tuki

Mittarin kehittämistä ovat tukeneet:

- Pohjoismainen apuvälineiden kehittämiskeskus (NUH)
- Tanskan toimintaterapeuttiliitto (tuki Hjælpemiddelinstittuttelle)
- Työ- ja sosiaalitieteiden tieteellinen neuvosto ja tutkimusneuvosto (tuki Lundin yliopistolle)
- Tanskan Hjælpemiddelinstittuttet
- Lundin yliopisto, Ruotsi
- Hjálpartækmiðstöð TR, Islanti
- NAV, Norja
- Stakes, Suomi
- Hjälpmedelsinstittutet, Ruotsi

Lisätietojen antaminen ja kommenttien vastaanottaminen

NOMO-mittarin käyttö on maksutonta. Koska sitä testataan ja kehitetään jatkuvasti, työryhmä on kiinnostunut mittaria koskevista ajatuksista ja käyttökokemuksista. Työryhmä vastaa myös mittaria koskeviin kysymyksiin. Ryhmään kuuluvat edustajat neljästä pohjoismaisesta apuvälineinstituutista ja Lundin yliopistosta. NOMOn kansalliset tekijänoikeudet (copyright) on jokaisella kansallisella instituutilla ja Ruotsissa Lundin yliopistolla. Instituuteilla on myös velvollisuus kehittää mittaria edelleen. Yhteyshenkilöt huolehtivat siitä, että NOMO-mittaria kehitetään yhteispohjoismaisesti niin, että NOMO on aina samanlainen kaikissa Pohjoismaissa.

TANSKA (koordinaattori)

Toimintaterapeutti, MPH, Ph.D. Åse Brandt
Hjælpe-middel-institut
P.P. Ørumsgade 11, Bygning 3
8000 Århus C
Danmark
Puh: + 45 87 412 407
Sähköposti: aab@hmi.dk
www.hmi.dk

RUOTSI

Professori Susanne Iwarsson
Department of Health Sciences
Lunds Universitet
Box 157
S-22100 Lund
Sverige
Puh: + 46 46 222 1940
Sähköposti: susanne.iwarsson@med.lu.se
www.med.lu.se

ISLANTI

Toimintaterapeutti, B.Sc. Inga Jónsdóttir
Hjálpartækmíðstöð TR
Smiðjuvegi 28
IS-200 Kópavogur
Island
Puh: +354 560 4600
Sähköposti: ingaj@tr.is
www.tr.is/hjalpartaeki/hjaltartaekjamidstod

SUOMI

Toimintaterapeutti, TtM Tuula Hurnasti
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos THL
PL 30
00271 Helsinki
Puh. +358 20 610 6000
Sähköposti: tuula.hurnasti@thl.fi
www.thl.fi

NORJA

Fysioterapeutti, M.Sc. Terje Sund
NAV
Postboks 5, St. Olavs Plass
0164 Oslo
Norge
Puh: + 47 22 92 71 84
Sähköposti: terje.sund@trygdeetaten.no
www.nav.no

Kirjallisuutta

- (1) Brandt, Å. Outcomes of rollator and powered wheelchair interventions. User satisfaction and participation. [Dissertation.] Lund, Sweden: Faculty of Medicine, Division of Occupational Therapy, Lund University. 2005.
- (2) WHO. Stakes. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus (ICF). Stakes. 2004.
- (3) Suomen Standardisoimisliitto SFS, International Organization for Standardization. Vammaisten apuvälineet. Luokitus ja terminologia. SFS-EN ISO 9999: 2007.
- (4) Iezzoni, L. I., McCarthy, E. P., Davis, R. B. & Siebbers, H. Mobility Problems and Perceptions of Disability by Self-Respondents and Proxy Respondents. *Medical Care* 2000;38 (10): 1051–1057.
- (5) Andresen, E. M., Vahle, V. J. & Lollar, D. Proxy reliability: Health-related quality of life (HRQoL) measures for people with disability. *Quality of Life Research* 2001;10: 609–619.
- (6) Law, M., Baptiste, S. & Mills, J. Client-centred practice: What does it mean and does it make a difference? *Canadian Journal of Occupational Therapy* 1995; 62 (5): 250–257.
- (7) Jensen, L. & Møller, K. Rehabilitering i Danmark. Hvidbog om rehabiliteringsbegrebet. Århus, Denmark: Marselisborg Centret, 2004.
- (8) Pollock, N. Client-centered assessment. *The American Journal of Occupational Therapy* 2001; 47 (4): 298–301.
- (9) Nordenfelt, L. On the notions of disability and handicap. *Scandinavian Journal of Social Welfare* 1993; (2): 17–24.
- (10) Hansen, J. & Sandvin, J. T. Conceptualising rehabilitation in late modern society. *Scandinavian Journal of Disability Research* 2003; 5 (1): 25–41.
- (11) Streiner, DL & Norman, GR. Health measurement scales: a practical guide to their development and use. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- (12) Hellbom, G. & Persson, J. Estimating user benefits of assistive technology and services – on the importance of independent assessors. In: Marinček et al. (Eds). *Assistive Technology – Added Value to the Quality of Life*. IOS Press, 2001: 551–554.
- (13) SPSS 13.0. Chicago, U.S.: SPSS Inc. 2005.
- (14) Brace, N., Kemp, R. & Snelgar, R. SPSS for psychologists. A guide to data analysis using SPSS for windows. 2nd ed. New York (NY): Palgrave Macmillan. 2003.
- (15) Heikkilä T. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Publishing. 2002.
- (16) Benson, J. & Clark, F. A guide for instrument development and validation. *The American Journal of Occupational Therapy* 1982; 36 (12): 789–800.
- (17) Hedberg-Kristensson, E., Dahlin-Ivanoff, S. & Iwarsson, S. Experiences among older persons using mobility devices. *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology* 2007; (2): 15–22.

Konferenssiesitykset

- Resna, Orlando, Florida, USA, June 2004. Nordic cooperation on development of an instrument for measuring effectiveness of mobility devices.
- Nat-C, Göteborg, Sweden, May 2005. NOMO – the Nordic Assisted Mobility Evaluation.
- AAATE conference, Lille, France, September 2005. NOMO – the Nordic Assisted Mobility Evaluation.
- ICADI Conference, St. Petersburg, USA, February 2006. Development Of The Nordic Assisted Mobility Evaluation (NOMO)
- Nordisk Kongress för Arbetsterapeuter, Stockholm, Sverige, April 2007. Udvikling og reliabilitetstestning af NOMO 1.0 – et redskab til evaluering af mobilitetshjælpemidler
- NAT-C 2007, Oslo, Norway, May 2007. Reliability testing of NOMO 1.0.
- AAATE, San Sebastian, Spain, October 2007. Reliability test-retest of the Nordic Assisted Mobility Evaluation (NOMO 1.0).
- ICADI Conference, St. Petersburg, USA, February 2008. Mobility and participation outcomes of rollator interventions.
- The 8th European Conference on Occupational Therapy (COTEC), Hamburg, Germany, May 2008. Challenges in measuring mobility-related participation.

Lähtötilanteen haastattelu

NAME 1.1 tulee käyttää vain käsikirjan ohjeiden mukaisesti.
Kaikkiin kysymyksiin pitää vastata, jos muuta ei ole ilmoitettu!

A-osa

❖ Haastattelija täyttää tämän ennen haastattelua, mikäli se on mahdollista.

Koodi n:o _____

Haastateltavan nimi: _____

Syntymävuosi: _____

Haastattelijan nimi: _____

Haastattelun päivämäärä: _____

Missä haastattelu tehdään?

- Haastateltavan kotona
- Sairaalassa tai vastaavassa
- Muualla – missä: _____

Sukupuoli:

- Mies
- Nainen

Minkä tyyppisellä asuinalueella haastateltava asuu?

- Suurkaupunki/kaupunki
- Esikaupunkialue
- Maaseutu/haja-asutusalue

Mikä on haastateltavan asumismuoto?

- Tavallinen asunto
- Palveluasunto (henkilökunta samassa rakennuksessa tai sen välittömässä läheisyydessä)

Apuväline

❖ Rastita (x) kyllä tai ei, vastaa kaikkiin kysymyksiin

A1. Käytätkö jotain seuraavista apuvälineistä? (Ei uusinta apuvälinettä) Missä käytät sitä?

Puuttuva vastauksen syy
Ei halua vastata Tunte-
maton

a. Kävelykeppi/ kepit, kyynärsauva(t)	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
b. Kävelykehikko	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
c. Pyörällinen kävelyteline/rollaattori	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
d. Käsikäyttöinen pyörätuoli, jota itse kelaat	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
e. Kuljetuspyörätuoli	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
f. Sähköpyörätuoli, joystick-ohjaus	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
g. Sähköpyörätuoli, skootterimalli	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
h. Muu, mikä:	_____		☐	☐
	Sisällä ☐ Kyllä ☐ Ei	Ulkona ☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐

**A2. Minkä/mitkä seuraavista apuvälineistä olet saamassa?
Missä aiot käyttää sitä?**

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua vastata Tunte-
maton

a. Kävelykeppi/ kepit, kyynärsauva(t)

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

b. Kävelykehikko

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

c. Pyörällinen kävelyteline/rollaattori

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

d. Käsikäyttöinen pyörätuoli, jota itse kelaat

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

e. Kuljetuspyörätuoli

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

f. Sähköpyörätuoli, joystick-ohjaus

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

g. Sähköpyörätuoli, skootterimalli

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

h. Muu, mikä: _____

Sisällä Kyllä Ei Ulkona Kyllä Ei

A3. Mitä odotat apuvälineeltä, jonka tulet saamaan?

**A4. Käytätkö säännöllisesti jotain seuraavista kulku-
neuvoista? (Vähintään kerran kuussa)**

Puuttuvan vasta-
uksen syy
Ei halua Tunte-
vastata maton

- a. Auto/moottoripyörä (ajat itse).
Mukaan luetaan nelipyöräiset moottoripyörät
- Kyllä Ei
- b. Auto/taksi (matkustajana)
Mukaan luetaan taksikyydit, jotka maksaa itse
- Kyllä Ei
- c. Kuljetuspalvelu
Esim. bussikuljetus, invataksi, taksikyyti, jonka kunta
tai sairaala maksaa
- Kyllä Ei
- d. Linja-auto/juna
- Kyllä Ei
- e. Pyörä/mopedi
Mukaan luetaan kolmipyöräiset polkupyörät tai mopedit
- Kyllä Ei

Terveys

❖ Jos haastateltavan terveydentila vaihtelee (vuorokauden aikana, päivästä toiseen, eri tilanteissa jne.), tulee vastauksen koskea terveydentilaa viimeisen viikon aikana.

A5. Onko sinulla jokin tai joitakin seuraavista ongelmista?

Jos vastaaja mainitsee yhdenkin kysymyksessä luetelluista ongelmista, rastitetaan "kyllä".

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua Tunteita vastata ton syy

a. Alentunut näkökyky tai sokeus (jos haastateltava käyttää silmälasia, arvioidaan näkökykyä näiden kanssa)

Kyllä Ei

b. Alentunut kuulo tai kuurous (jos haastateltava käyttää kuulokojetta, arvioidaan kuuloa tämän kanssa)

Kyllä Ei

c. Heikentynyt tasapaino tai huimaus

Kyllä Ei Ajoittain

d. Heikentynyt kestävyys tai hengästyminen

Kyllä Ei Ajoittain

e. Heikentynyt käsien toiminta (liikkuvuus tai voima)

Kyllä Ei Ajoittain

f. Heikentynyt selän ja tai jalkojen toiminta (liikkuvuus tai voima)

Kyllä Ei Ajoittain

g. Vaikeus hallita liikkeitä (koordinaatiovaikeudet)

Kyllä Ei Ajoittain

h. Vaikeus liikuttaa päätä tai niska

Kyllä Ei Ajoittain

i. Vaikeus pidättää virtsaa ja tai ulostetta

Kyllä Ei Ajoittain

j. Väsyminen

Kyllä Ei Ajoittain

k. Muistivaikeuksia

Kyllä Ei Ajoittain

l. Haastateltava on erityisen pitkä tai painava (HUOM! Haastateltaja vastaa itse)

Kyllä Ei

m. Muuta, mitä _____

Kyllä Ajoittain

	Puuttuvan vastauksen syy Ei halua vastata	Tuntematon syy
<p>A6. Millaiseksi arvioit terveydentilasi yleensä?</p> <p>☐ Erinomainen ☐ Erittäin hyvä ☐ Hyvä ☐ Ei kovin hyvä ☐ Huono</p>	☐	☐
<p>A7. Millaiseksi arvioit fyysisen toimintakykysi tällä hetkellä?</p> <p>☐ Erinomainen ☐ Erittäin hyvä ☐ Hyvä ☐ Ei kovin hyvä ☐ Huono</p>	☐	☐
<p>A8. Pystytkö kulkemaan portaissa ilman toisen apua?</p> <p>☐ Kyllä, kaksi tai kolme askelmaa ☐ Kyllä, yhden askelman ☐ Ei ☐ Ei osaa sanoa</p>	☐	☐
<p>A9. Onko sinulla ollut kipuja viimeisen kuukauden aikana?</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei osaa sanoa</p>	☐	☐
<p>A9 a. Jos on ollut kipuja niin, ovatko ne vaikuttaneet ratkaisevasti liikkumiseesi ulkona?</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei osaa sanoa</p>	☐	☐
<p>A10. Täytyykö sinun käyttää portaita (yksi tai useampi askelma) päästäksesi asuntoosi ja sieltä ulos?</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei</p>	☐	☐
<p>A11. Onko asuntosi liikkumiskykyksi kannalta hyvin suunniteltu?</p> <p>☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Kyllä osittain</p>	☐	☐
<p>A12. Asutko yhdessä jonkun toisen kanssa?</p> <p>☐ Asun yksin</p> <p>☐ Asun toisen aikuisen kanssa</p> <p>☐ Asun toisen aikuisen ja alaikäisen lapsen kanssa</p> <p>☐ Asun alaikäisen lapsen kanssa</p> <p>☐ Asun vanhempieni kanssa</p> <p>☐ Jonkun muun, kenen?</p>	☐	☐
<p>A13. Kuinka monta tuntia apua saat muilta liikkumisessa (esim. omaisilta, kotiavulta, taksin kuljettajalta)? Ilmoita keskimääräinen tuntimäärä viikossa (jos ei saa yhtään apua, kirjoita "0", jos esimerkiksi puoli tuntia, kirjoita "0,5")</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	☐	☐

B-osa

Riippuvuus toisen ihmisen avusta liikkumisessa

❖ Kysymykset koskevat sitä, miten haastateltava liikkuu normaalisti päivittäin (apuvälineiden kanssa, jos hän niitä käyttää). Kysymys koskee viimeisen viikon tilannetta.

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua Tunteita-
vastata ton syy

B1. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä kotona liikkumisessa?

Ei yhtään Vähän apua Melko paljon apua Paljon apua

B2. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä mennessäsi kodistasi ulos tai tullessasi sisään kotiisi?

Ei yhtään Vähän apua Melko paljon apua Paljon apua

B3. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä, kun liikut muualla kuin kotona sisätiloissa?

Ei yhtään Vähän apua Melko paljon apua Paljon apua

B4. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä ulkona liikkumisessa?

(tarkoitetaan kävelyä tai vastaavaa, ei liikkumista ajoneuvoilla)

Ei yhtään Vähän apua Melko paljon apua Paljon apua

Liikkumista edellyttävät toiminnot

❖ Kysymyksiin tulee vastata sen perusteella, mitä ja miten usein haastateltava tavallisesti asioita tekee (viimeisen viikon aikana).

❖ Liikkumisella tarkoitetaan joko kävelemistä (apuvälineen kanssa, jos hän yleensä sitä käyttää) tai pyörätuolilla liikkumista – mutta ei siirtymistä pyörätuoliin tai vastaavaan tai siitä pois.

Puuttuvan
vastauksen syy
Ei halua Tuntema-
vastata ton syy

B5 a. Miten usein teet keittiötöitä (ruuanlaitto, tiskaus, pöydän kattaminen jne.)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa	B6 a)		

B5 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B6 a. Miten usein peset pyykkiä (vaatteita, vuodevaatteita, pyykin kuivaus ja silittäminen mukaan lukien)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa	B7 a)		

B6 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B7 a. Miten usein siivoat (kevyt ja raskaampi siivoaminen pölyjen pyyhkimisestä imurointiin)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa	B8 a)		

B7 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua vastata Tunteiden syy

B8 a. Miten usein hoidat lapsia tai muita perheenjäseniä kotonasi?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B9 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B8 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B9 a. Miten usein menet ulos syömään tai juomaan (ravintolaan, publiin, kahvilaan, jne.)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B10 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B9 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B10 a. Miten usein käyt kampaajalla tai parturissa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan, siirry B11 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B10 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B11 a. Miten usein käyt ruoka- tai päivittäistavarakaupassa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan, siirry B12 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B11 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

Puuttuvan
vastauksen syy
Ei halua Tunte-
vastata tema-
ton syy

B12 a. Miten usein käyt ostoksilla, ts. ostamassa muita kuin päivittäistavaroita ja ruokaa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B13 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B12 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B13 a. Miten usein käyt postissa tai käyt viemässä kirjeen postilaatikkoon?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B14 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B13 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B14 a. Miten usein käyt pankissa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B15 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B14 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B15 a. Miten usein käyt ostamassa lääkkeitä?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B16 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B15 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

Puuttuvan vasta-
uksen syy
Ei halua Tunte-
vastata ma-
ton syy

B16 a. Miten usein käyt kirjastossa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B17 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B16 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B17 a. Miten usein osallistut yhdistystoimintaan, seurakunnan toimintaan ja tai käyt päiväkeskuksessa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B18 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B17 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B18 a. Miten usein käyt kulttuuri- tai urheilutapahtumissa (esim. elokuvissa, teatterissa, jalkapallopeleissä)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B19 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B18 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B19 a. Miten usein harrastat liikuntaa, urheilua kodin ulkopuolella?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B20 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B19 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

Puuttuvan
vastauksen syy
Ei halua Tunte-
vastata ton syy

B20 a. Miten usein viet tai haet lapsia päiväkodista, koulusta tai vastaavasta paikasta?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B21 a.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B20 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B21 a. Miten usein käyt kävelylenkillä (tarkoittaa myös ulkoilua pyörätuolilla liikkuen)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B22 a.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B21 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B22 a. Miten usein vieraillet omaistesi tai ystäviesi luona?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B23a.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B22 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B23 a. Miten usein työskentelet tai opiskelet kotisi ulkopuolella?

☐ Väh. 5. päivänä viikossa	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B24 a.)		
	☐ Useita kertoja vuodessa			

B23 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

Puuttuvan vastauksen syy
 Ei halua vastata Tuntematon syy

B24 a. Miten usein teet puutarhatöitä, lumitöitä tai vastaavaa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (ei tarvitse vastata B24 b.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B24 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

Seurantahaastattelu

NAME 1.1 tulee käyttää vain käsikirjan ohjeiden mukaisesti.
Kaikkiin kysymyksiin pitää vastata, jos muuta ei ole ilmoitettu!

A-osa

❖ Haastattelija täyttää tämän ennen haastattelua, mikäli se on mahdollista.

Koodi n:o

Haastateltavan nimi:

Haastattelijan nimi:

Haastattelun päivämäärä:

Missä haastattelu tehdään?

- Haastateltavan kotona
- Sairaalassa tai vastaavassa
- Muualla – missä:

Onko haastateltava muuttanut edellisen haastattelun jälkeen?

- Kyllä
- Ei (siirry kysymykseen A1)

Jos hän on muuttanut, millaisella asuinalueella hän asuu nyt?

- Suurkaupunki/kaupunki
- Esikaupunkialue
- Maaseutu/haja-asutusalue

Jos hän on muuttanut, mikä on hänen asumismuotonsa nyt?

- Tavallinen asunto
- Palveluasunto (henkilökunta samassa rakennuksessa tai sen välittömässä läheisyydessä)

Apuväline

❖ Rastita (x) kyllä tai ei, vastaa kaikkiin kysymyksiin

A1. Käytätkö jotain seuraavista apuvälineistä? Missä käytät sitä?

	Sisällä	Ulkona	Oletko saanut apuvälineen edellisen haastattelun jälkeen?	Puuttuva vastausen syy Ei halua vastata	Tunteamatonta syy
a. Kävelykeppi/ kepit, kyynärsauva(t)	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
b. Kävelykehikko	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
c. Pyörällinen kävelyteline/rollaattori	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
d. Käsikäyttöinen pyörätuoli, jota itse kelaat	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
e. Kuljetuspyörätuoli	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
f. Sähköpyörätuoli, joystick-ohjaus	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
g. Sähköpyörätuoli, skootterimalli	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
h. Muu, mikä: _____	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐

A2. Miten kauan olet käyttänyt uutta tai uusia liikkumis-apuvälinettä/-itä?

	Puuttuvan vastauksen syy	
	Ei halua vastata	Tuntematon syy
Apuväline 1 Käyttöviikkojen määrä _____	☐	☐
Apuväline 2 Käyttöviikkojen määrä _____	☐	☐
Apuväline 3 Käyttöviikkojen määrä _____	☐	☐
Apuväline 4 Käyttöviikkojen määrä _____	☐	☐
Apuväline 5 Käyttöviikkojen määrä _____	☐	☐

A3 a. Miten ne odotukset, joita sinulla oli liikkumisesta ja eri toimintojen suorittamisesta ovat täyttyneet?

	Puuttuvan vastauksen syy	
	Ei halua vastata	Tuntematon syy
☐ Paljon paremmin kuin odotin	☐	☐
☐ Paremmin kuin odotin		
☐ Odotusteni mukaan		
☐ Huonommin kuin odotin		
☐ Paljon huonommin kuin odotin		
☐ Ei osaa sanoa		

A3 b. Mikä merkitys uudella apuvälineellä tai uusilla apuvälineillä on ollut mahdollisuusi tehdä eri toimintoja?

☐ Erittäin suuri merkitys	☐ Suuri merkitys	☐ Hiukan merkitystä	☐ Vähän merkitystä	☐ Ei mitään merkitystä	☐ Ei osaa sanoa	☐	☐
--	---	--	---	---	--	--------------------------	--------------------------

A3 c. Kuvaile mikä merkitys liikkumisapuvälineellä / liikkumisapuvälineillä on ollut sinulle?

Puuttuvan vastauksen syy
 Ei halua vastata Tuntematon syy

A4. Käytätkö säännöllisesti jotain seuraavista kulkuneuvoista? (Vähintään kerran kuussa)

a. Auto/moottoripyörä (ajat itse).

Mukaan luetaan nelipyöräiset moottoripyörät

Kyllä Ei

b. Auto/taksi (matkustajana)

Mukaan luetaan taksikyydit, jotka maksaa itse

Kyllä Ei

c. Kuljetuspalvelu

Esim. bussikuljetus, invataksi, taksikyyti, jonka kunta tai sairaala maksaa

Kyllä Ei

d. Linja-auto/juna

Kyllä Ei

e. Pyörä/mopedi

Mukaan luetaan kolmipyöräiset polkupyörät tai mopedit

Kyllä Ei

Terveys

❖ Jos haastateltavan terveydentila vaihtelee (vuorokauden aikana, päivästä toiseen, eri tilanteissa jne.), tulee vastauksen koskea terveydentilaa viimeisen viikon aikana.

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua vastata Tuntematon syy

A5. Onko sinulla jokin tai joitakin seuraavista ongelmista?

Jos vastaaja mainitsee yhdenkin kysymyksessä luetelluista ongelmista, rastitetaan "kyllä".

a. Alentunut näkökyky tai sokeus (jos haastateltava käyttää silmälasia, arvioidaan näkökykyä näiden kanssa)

Kyllä Ei

b. Alentunut kuulo tai kuurous (jos haastateltava käyttää kuulokojetta, arvioidaan kuuloa tämän kanssa)

Kyllä Ei

c. Heikentynyt tasapaino tai huimaus

Kyllä Ei Ajoittain

d. Heikentynyt kestävyys tai hengästyminen

Kyllä Ei Ajoittain

e. Heikentynyt käsien toiminta (liikkuvuus tai voima)

Kyllä Ei Ajoittain

f. Heikentynyt selän ja tai jalkojen toiminta (liikkuvuus tai voima)

Kyllä Ei Ajoittain

g. Vaikeus hallita liikkeitä (koordinaatiovaikeudet)

Kyllä Ei Ajoittain

h. Vaikeus liikuttaa päätä tai niska

Kyllä Ei Ajoittain

i. Vaikeus pidättää virtsaa ja tai ulostetta

Kyllä Ei Ajoittain

j. Väsyminen

Kyllä Ei Ajoittain

k. Muistivaikeuksia

Kyllä Ei Ajoittain

l. Haastateltava on erityisen pitkä tai painava (HUOM! Haastattelija vastaa itse)

Kyllä Ei

m. Muuta, mitä _____

Kyllä Ajoittain

	Puuttuvan vastauksen syy Ei halua vastata	Tunteaton syy
<p>A6. Millaiseksi arvioit terveydentilasi yleensä?</p> ☐ Erinomainen ☐ Erittäin hyvä ☐ Hyvä ☐ Ei kovin hyvä ☐ Huono	☐	☐
<p>A7. Millaiseksi arvioit fyysisen toimintakykysi tällä hetkellä?</p> ☐ Erinomainen ☐ Erittäin hyvä ☐ Hyvä ☐ Ei kovin hyvä ☐ Huono	☐	☐
<p>A8. Pystytkö kulkemaan portaissa ilman toisen apua?</p> ☐ Kyllä, kaksi tai kolme askelmaa ☐ Kyllä, yhden askelman ☐ Ei ☐ Ei osaa sanoa	☐	☐
<p>A9. Onko sinulla ollut kipuja viimeisen kuukauden aikana?</p> ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei osaa sanoa	☐	☐
<p>A9 a. Jos on ollut kipuja niin, ovatko ne vaikuttaneet ratkaisevasti liikkumiseesi ulkona?</p> ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei osaa sanoa	☐	☐

	Puuttuvan vastauksen syy	
	Ei halua vastata	Tuntematon syy
A10. Täytyykö sinun käyttää portaita (yksi tai useampi askelma) päästäksesi asuntoosi ja sieltä ulos?		
☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
A11. Onko asuntosi liikkumiskykysi kannalta hyvin suunniteltu?		
☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Kyllä osittain	☐	☐
A12. Asutko yhdessä jonkun toisen kanssa?		
☐ Asuu yksin	☐	☐
☐ Asuu toisen aikuisen kanssa		
☐ Asuu toisen aikuisen ja alaikäisen lapsen kanssa		
☐ Asuu alaikäisen lapsen kanssa		
☐ Asuu vanhempiansa kanssa		
☐ Jonkun muun, kenen? _____		
A13. Kuinka monta tuntia apua saat muilta liikkumisessa (esim. omaisilta, kotiavulta, taksin kuljettajalta)? Ilmoita keskimääräinen tuntimäärä viikossa (jos ei saa yhtään apua, kirjoita "0", jos esimerkiksi puoli tuntia, kirjoita "0,5")		

A14. Onko edellisen haastattelun jälkeen tapahtunut muutoksia terveydentilassasi, lääkityksessäsi, perhesuhteissasi tai tilanteessasi jollain muulla tavoin?		
☐ Kyllä ☐ Ei	☐	☐
Jos on tapahtunut muutoksia niin kuvaile millaisia:		

A15. Onko edellisen haastattelun jälkeen asunnossasi tehty muutostöitä, jotka vaikuttavat liikkumismahdollisuuksiisi?		
☐ Kyllä, sisätiloissa ☐ Kyllä, eteisessä ☐ Kyllä, muualla ☐ Ei	☐	☐
Jos on niin kuvaile mitä muutostöitä:		

B-osa

Riippuvuus toisen ihmisen avusta liikkumisessa

❖ Kysymykset koskevat sitä, miten haastateltava liikkuu normaalisti päivittäin (apuvälineiden kanssa, jos hän niitä käyttää). Kysymys koskee viimeisen viikon tilannetta.

	Puuttuvan vastauksen syyt	
	Ei halua vastata	Tuntematon syy
<p>B1. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä kotona liikkumisessa?</p> <p>☐ Ei yhtään ☐ Vähän apua ☐ Melko paljon apua ☐ Paljon apua</p>	☐	☐
<p>B2. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä menessäsäsi kodistasi ulos tai tullessasi sisään kotiisi?</p> <p>☐ Ei yhtään ☐ Vähän apua ☐ Melko paljon apua ☐ Paljon apua</p>	☐	☐
<p>B3. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä, kun liikut muualla kuin kotona sisätiloissa?</p> <p>☐ Ei yhtään ☐ Vähän apua ☐ Melko paljon apua ☐ Paljon apua</p>	☐	☐
<p>B4. Miten paljon apua tarvitset muilta ihmisiltä ulkona liikkumisessa? (tarkoitetaan kävelyä tai vastaavaa, ei liikkumista ajoneuvoilla)</p> <p>☐ Ei yhtään ☐ Vähän apua ☐ Melko paljon apua ☐ Paljon apua</p>	☐	☐

Liikkumista edellyttävät toiminnot

- ❖ Kysymyksiin tulee vastata sen perusteella, mitä ja miten usein haastateltava tavallisesti asioita tekee (viimeisen viikon aikana).
- ❖ Liikkumisella tarkoitetaan joko kävelemistä (apuvälineen kanssa, jos hän yleensä sitä käyttää) tai pyörätuolilla liikkumista - mutta ei siirtymistä pyörätuoliin tai vastaavaan tai siitä pois.

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua vastata Tunteiden syy

B5 a. Miten usein teet keittiötöitä (ruuanlaitto, tiskaus, pöydän kattaminen jne.)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B6 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B5 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B6 a. Miten usein peset pyykkiä (vaatteita, vuodevaatteita, pyykin kuivaus ja silittäminen mukaan lukien)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B7 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B6 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B7 a. Miten usein siivoat (kevyt ja raskaampi siivoaminen pölyjen pyyhkimisestä imurointiin)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B8 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B7 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

			Puuttuvan vastauksen syy	
			Ei halua vastata	Tunteiden syy
B8 a. Miten usein hoidat lapsia tai muita perheenjäseniä kotonasi?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B9 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B8 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa			
B9 a. Miten usein menet ulos syömään tai juomaan (ravintolaan, publiin, kahvilaan, jne.)?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B10 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B9 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa			
B10 a. Miten usein käyt kampaajalla tai parturissa?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan, siirry B11 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B10 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa			
B11 a. Miten usein käyt ruoka- tai päivittäistavarakaupassa?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan, siirry B12 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B11 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa			

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua vastata Tuntematon syy

B12 a. Miten usein käyt ostoksilla, ts. ostamassa muita kuin päivittäistavaroita ja ruokaa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B13 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B12 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B13 a. Miten usein käyt postissa tai käyt viemässä kirjeen postilaatikkoon?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B14 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B13 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B14 a. Miten usein käyt pankissa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B15 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B14 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B15 a. Miten usein käyt ostamassa lääkkeitä?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B16 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B15 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

			Puuttuvan vastauksen syy	
			Ei halua vastata	Tuntematon syy
B16 a. Miten usein käyt kirjastossa?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B17 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B16 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa	☐ Vaikeaa		
B17 a. Miten usein osallistut yhdistystoimintaan, seurakunnan toimintaan ja tai käyt päiväkeskuksessa?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B18 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B17 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa	☐ Vaikeaa		
B18 a. Miten usein käyt kulttuuri- tai urheilutapahtumissa (esim. elokuvissa, teatterissa, jalkapallopeleissä)?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B19 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B18 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa	☐ Vaikeaa		
B19 a. Miten usein harrastat liikuntaa, urheilua kodin ulkopuolella?				
☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B20 a)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			
B19 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?				
☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa	☐ Vaikeaa		

Puuttuvan vasta-
uksen syy
Ei halua Tunte-
vastata ma-
ton syy

B20 a. Miten usein viet tai haet lapsia päiväkodista, koulusta tai vastaavasta paikasta?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B21 a.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B20 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B21 a. Miten usein käyt kävelylenkillä (tarkoittaa myös ulkoilua pyörätuolilla liikkuen)?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B22 a.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B21 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B22 a. Miten usein vieraitet omaistesi tai ystäviesi luona?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B23a.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B22 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

B23 a. Miten usein työskentelet tai opiskelet kotisi ulkopuolella?

☐ Väh. 5. päivänä viikossa	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (siirry B24 a.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B23 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐	☐
☐ Hyvin vaikeaa	☐ Ei osaa sanoa				

Puuttuvan vastauksen syy
Ei halua vastata Tuntematon syy

B24 a. Miten usein teet puutarhatöitä, lumitöitä tai vastaavaa?

☐ Päivittäin	☐ Useita kertoja kuukaudessa	☐ Noin kerran vuodessa	☐	☐
☐ Useita kertoja viikossa	☐ Noin kerran kuussa	☐ Ei koskaan (ei tarvitse vastata B24 b.)		
☐ Noin kerran viikossa	☐ Useita kertoja vuodessa			

B24 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun ...?

☐ Hyvin helppoa	☐ Helppoa	☐ Ei helppoa eikä vaikeaa	☐ Vaikeaa	☐ Hyvin vaikeaa	☐	☐
☐ Ei osaa sanoa						

Vastausvaihtoehdot

Kysymykset A6.-A7. Terveystilan arviointi

Erinomainen	Erittäin hyvä	Hyvä	Ei kovin hyvä	Huono
5	4	3	2	1

Kysymykset B1 b.-B4 b. Jos vastasit kyllä, miten paljon apua tarvitset?

Ei yhtään	Vähän apua	Melko paljon apua	Paljon apua
4	3	2	1

Kysymykset B5 a.-B26 a. Miten usein....?

- Päivittäin
 Useita kertoja viikossa
 Noin kerran viikossa
 Useita kertoja kuussa
 Noin kerran kuussa
 Useita kertoja vuodessa
 Noin kerran vuodessa
 Ei koskaan

Kysymykset B5 b.-B26 b. Miten helppoa tai vaikeaa sinun on liikkua, kun?

Hyvin helppoa	Helppoa	Ei helppoa eikä vaikeaa	Vaikeaa	Hyvin vaikeaa	Ei osaa sanoa
5	4	3	2	1	99

Vastausvaihtoehdot

A3 a. Miten ne odotukset, joita sinulla oli liikkumisesta ja eri toimintojen suorittamisesta ovat täyttyneet?

Paljon paremmin kuin odotin	5	Paremmin kuin odotin	4	Odotusten mukaan	3	Huonommin kuin odotin	2	Paljon huonommin kuin odotin	1	Ei osaa sanoa	99
-----------------------------	---	----------------------	---	------------------	---	-----------------------	---	------------------------------	---	---------------	----

A3 b. Mikä merkitys uudella apuvälineellä tai uusilla apuvälineillä on ollut mahdollisuuksiisi tehdä eri toimintoja?

Erittäin suuri merkitys	5	Suuri merkitys	4	Hiukan merkitystä	3	Vähän merkitystä	2	Ei merkitystä	1	Ei osaa sanoa	99
-------------------------	---	----------------	---	-------------------	---	------------------	---	---------------	---	---------------	----

TYÖPAPEREITA-sarjassa aiemmin ilmestyneet

2008

Janne Nikkinen. Sosiaalieettinen näkökulma rahapeliongelmiin ehkäisyyn ja hoitoon
Työpapereita 30/2008 Tilausnro T30/2008

Olli Viljanen, Timo M. Kauppinen, Jouko Karjalainen. Toimeentulotuen uusien asiakkaiden jonotilanne
2008
Työpapereita 29/2008 Tilausnro T29/2008

Maritta Vuorenmaa & Lasse Löytty. Mot ett österbottniskt välbefinnande. Utvärderingssynpunkter på
Österbotten-projektets första verksamhetsperiod åren 2005–2007
Diskussionsunderlag 28/2008 Tilausnro T28/2008

Kouluterveyspäivät 2008. 26.–27.8.2008, Paasitorni, Helsinki. Tiivistelmät ja posterit
Työpapereita 27/2008 Tilausnro T27/2008

Maija Ritamo (toim.). Seksuaalisuus ammattihenkilöstön koulutuksessa sekä vammaisten ja pitkäaikais-
sairaiden terveyspalveluissa
Työpapereita 26/2008 Tilausnro T26/2008

Mauno Konttinen, Riitta Haahti (red.). Annus Medicus Fenniae 2008. Nordiskt medicinaldirektörmöte.
Mariehamn, Finland 21.–22. augusti 2008
Diskussionsunderlag 25/2008 Tilausnro T25/2008

Tuulia Rotko, Marita Sihto, Hannele Palosuo. Katsaus terveysvaikutusten arviointiin terveyserojen näkö-
kulmasta
Työpapereita 24/2008 Tilausnro T24/2008

Pertti Korteniemi, Pekka Borg. Kohti näyttöön perustuvaa ammatillista käytäntöä?
Työpapereita 23/2008 Tilausnro T23/2008

Mariann Kylmäniemi, Outi Töytäri. Vammaispalvelulain mukaiset apuvälinepalvelut. Selvitys apuväline-
palveluiden toteutumisesta Suomessa vuonna 2006
Työpapereita 22/2008 Tilausnro T22/2008

Johanna Hiitola. Selvitys vuonna 2006 huostaanotetuista ja sijaishuoltoon sijoitetuista lapsista
Työpapereita 21/2008 Tilausnro T21/2008

Tuula Kekki, Pia Kajander. Päihdestrategia työnohjaajana. Toimijoiden kokemuksia kirjoitusprosessista ja
strategian toimeenpanosta
Työpapereita 20/2008 Tilausnro T20/2008

Hannele Hyppönen (toim.). Sosiaali- ja terveydenhuollon tietotekniikan ja tiedonhallinnan tutkimus-
päivät. Tutkimuspapereita 2008
Työpapereita 19/2008 Tilausnro T19/2008

Reijo Sund, Merja Juntunen, Peter Lüthje, Tiina Huusko, Matti Mäkelä, Miika Linna, Antti Liski, Unto
Häkkinen. PERFECT – Lonkkamurtuma. Hoitoketjujen toimivuus, vaikuttavuus ja kustannukset lonkka-
murtumapotilailla
Työpapereita 18/2008 Tilausnro T18/2008